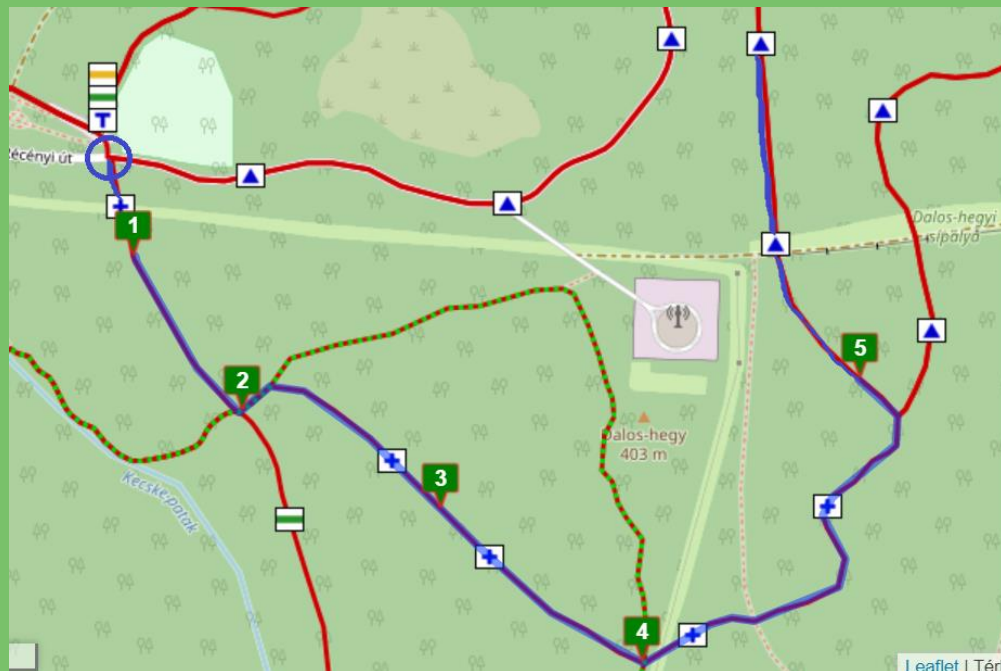

Tavaszi erdőjáró

Túrafüzet

Kalandos túránk a Lővér Kalandpark parkolójától indul, a Károly-kilátó felé vezető út sorompója előtt jobbra indul egy ösvény kék (+) plusz jellel, ez a jelzés lesz az iránymutatónk. Az útvonalat a térkép segítségével is nyomon tudjátok követni, a kék körtől indulunk és a kékkel jelölt útvonalon haladunk egészen a célig, ami egyelőre maradjon titok. A zöld számokkal jelölt megállókön különböző, izgalmas küldetések várnak, amikből megfejtethitek a az úticélunk helyét.

Kellemes időtöltést kívánok!

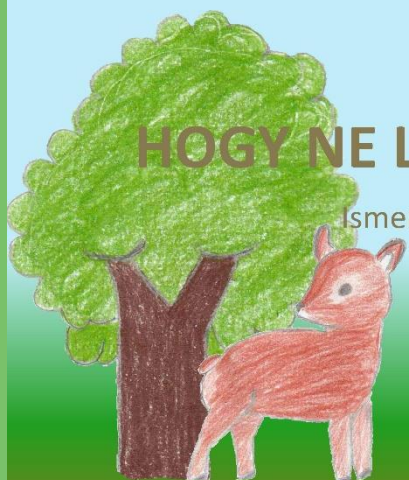
1. Állomás

Az ösvényen elindulva a magasvezeték utáni első “+” jelzéssel ellátott **fánál** lesz az első állomásunk. Nagyon jó helyen vagyunk, hiszen az úttól jobbra szép zsenge zöld fűvű ligetes terület el **kis tisztásokkal**, amik tökéletesen megfelelnek az **őzeknek** pihenőhelynek, lakmározásra vagy **ellés**hez is ideális, hiszen a suták szeretik magas fűben elleni kicsinyeiket, így nagyobb biztonságban vannak a kicsi gidák a ragadozóktól.

Ehhez kapcsolódóan a kisebbeket egy aranyos, és annál tanulságosabb **mese** fogadja, ami akár a felnőtteknek is felkelti az érdeklődését. Íme a mese:

HOGY NE LOPJUNK ÓZGIDÁT!

Ismeretterjesztő tanmese

Egyszer régen, nagyon régen,
Kerek erdő közepében.
Május derekán sétáltam,
és egy kis őzikét találtam!

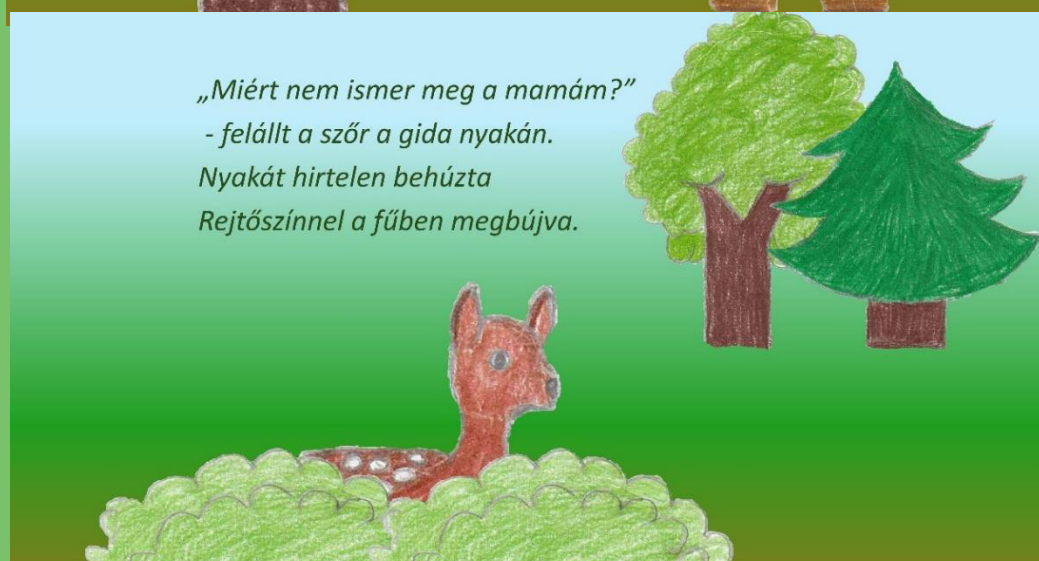

Őzikének neve Ödön,
Ki egyszer csak rám köszön:
„Erdész bácsi állj meg kérlek!
A földről emelj fel, félek!”

„Csacsi gida!”- mondtam akkor
„Ha megteszem baj lesz abból!
Jön a mamád s akkor mi lesz?
Nem ismer meg, őzlakból kitesz.”

„Miért nem ismer meg a mamám?”
- felállt a szőr a gida nyakán.
Nyakát hirtelen behúzta
Rejtőszínnel a fűben megbújva.

„Kicsi Ödön mondom néked,
a mamád szaglása igen kényes.
Az emberszagot nem szereti,
s ha felemellek, azt rajtad megérzi.”

„Nem fog sajnos befogadni,
az anyatejből sem fogsz kapni!
Bújjál, rejtőzz kicsi Ödön!
Bízzál bennem, még megköszönöd!”

„Köszönöm a tanácsot erdész bácsi!
Most már tudom nem vihet el akárki.
Még ha sírok is, és rám talál bárki,
Hagyjanak, a mamám visszajön történni bármikor!”

„Erdőjáró, te ki szép időben kirándulsz,
ha őzikét találsz, csak csendben!...Ne ijeszd meg zsiványul!
Fontos, hogy a kicsike nem árva,
amint elmész visszatér hozzá mamája.”

A kicsi őzet kezünkkel nem tapogatjuk,
távolabbról vaku nélkül fotózhatjuk.
Hagyjuk békén és nem okozunk galibát!
Megtanultuk: hogy ne lopjunk őzgidát!

Készítette: Preisinger Márk erdőmérnök hallgató

Nagyobbaknak, felnőtteknek pedig egy kis **ismeretterjesztő** a meséhez kapcsolódóan az **európai őzről**:

Mi a különbség az őz és a szarvas között?

Nem meglepő, hogy rengetegen összekeverik ezt a két állatot, mivel külsőre nagyon hasonlítanak egymásra. Biológiaiailag valóban egy családba tartoznak, azonban szó sincs arról, hogy egy faj lennének: a szarvasfélék családjába két ágra, a szarvas és őz alcsaládra osztható.

2. ábra: Gímszarvas

Elnevezés: A hím szarvast bikának, a nőtényt tehénnek, míg a kicsinyét borjúnak nevezik. A hím őzt baknak, a nőtény őzt sutának, a kicsinyüket pedig gidának szokták hívni.
Megjelenés: A szarvas sokkal nagyobb az őznél, testsúlya akár három-négyszerese lehet az őzének. Sokan gondolják, hogy csak a szarvasnak van agancsa, pedig az őzbakoknak is van csak kisebb. Az őzbakok télen, a szarvasok kora tavasszal dobják le agancsaikat. Mindkét faj kicsinye pettyes bundájú, de felnőtt korban az őzeknek rövidebb, világosabb a szőrük és jellegzetes nagy fehér fenék (tükör) foltjukról ismerhetjük meg őket.

1. ábra: Európai őz

Rejtvény1: a mese harmadik képén a második sor első szavát jegyezzétek meg!

2. Állomás

Egy rövid séta után elérünk egy **hármaskereszteződés**hez, itt is követjük a kék “+” jelzést és megállunk a táblánál. Itt az erdei **madarakkal** fogunk egy kicsit játszani:

-Összekeveredtek a madarak képei, nevei és jellemzésük, segíts megtalálni mindegyik madárhoz a megfelelő képet és jellemzést!

-A közelben van egy mesterséges odú kihelyezve, keressétek meg! Készítsetek ti is **fészket** a madaraknak, hiszen most költenek és kell nekik egy fészek, ahol kikelnek a kis madarak, segítsétek nekik. Használjatok botokat, ágakat, leveleket, tollakat, vagy akár sarat a fészek készítéséhez, de csak olyanokat, amik a **földön** hevernek!

1. Szajkó (mátyásmadár):

2. Erdei fülesbagoly:

3. Nagy fakopáncs:

4. Csuszka:

- a) Országosan elterjedt, éjjel aktív madarunk. Általában varjak, szarkák fészkeit foglalja el és már márciusban lerakja a tojásokat a tojó. A telet szereti öröközöldeken átvészelni és az sem ritka hogy beköltözik ilyenkor a települések közelébe. Tápláléka főként rágcsálók, kis emlősök.
- b) Kis termetű, gyakori madarunk, kertekben, parkokban és erdőkben is találkozunk vele. Fontos számára is az idős fák jelenléte, mert a fakéreg alatti lárvák, rovarok, hernyók teszik ki tápláléka nagy részét. A fatörzseken akár fejjel lefelé is tud mozogni.
- c) Országszerte elterjedt faj, legkedveltebb élőhelyei a dombvidéki és középhegységi tölgyesek. Varjú termetű, színes tollakkal ékeskedik és különlegessége, hogy kék szeme van. A hangutánzás igazi mestere! Más állatok hangját, füttyülést vagy dalokat is szeret utánozni ez a madár.
- d) Országosan gyakori faj. A hímek odúkat készítenek olyan fádba, amik idősebbek, korhadni kezdtek vagy holtfákba is akár, a nőstények ezekbe az odúba költenek. A táplálékát is a fatörzs alól, vagy a lombkoronában szerzi, erős csőrét mint egy fűrónak használva.

Fotó: Szabó József

© Nagy Károly - www.mme.hu

Rejtvény2: a csuszka jellemzésében az elsőként említett táplálékának az első két betűje lesz a megfejtés része.

3. Állomás

Az emelkedőn felfelé az út mellett látni fogunk egy kéreg nélküli “csupasz” fát, innentől számolva nagyjából **80 lépést** azaz nagyjából 80 métert kell megtenni és megérkezünk egy kis fenyő óvodába, amit az út bal oldalán találunk.

A **kis fenyő** csemeték szorosan egymás mellett nőnek, anyafájuk elszórta tobozait amikből a magok kikeltek és egy új erdő növekszik itt, de nem csak erdei fenyő, hanem szelídgesztenye csemete is van itt a fenyőktől balra. Az erdő magától is **megújul**, de sokkal lassabban, és nem tudunk annyi faanyagot nyerni ha megvárjuk ezt a folyamatot, ezért az **erdészek** tavasszal magokat és csemetéket **ültetnek**, hogy a régi, letermelt erdő helyére egy újat, fiatalabbat hozzanak létre, ezzel csupán felgyorsítják a természetes körforgást. **Mert az erdész nem elveszi az erdőt, hanem létre hozza!**

Keressetek különböző magokat, tobozokat és ültessétek el, segítsétek az erdészek munkáját! Közben mondjátok el ezt a kis versikét!

“Megfogtam egy magocskát
fúrok neki lyukacskát,
beleteszem, betemetem
gereblyézem, öntözgetem.
Megsüti a napocska,
kibújik a magocska.
Kis csírából csemete,
csemetékből nagy rengeteg lesz.”

4. Állomás

Az emelkedő tetejére érve egy szép kocsányos tölgy árnyékában pihenjete meg a **padon**, s közben adok egy **TOTO**-t, amit ízlelgethettek. A feladvány az erdő növényvilágával kapcsolatos, de ne aggódjatok ez nem dolgozat, nyugodtan **nézzetek körül** az erdőben, hogy tudásotokat alátámasszátok.

1. Mi a neve annak a fehér virágú növénynek, ami májusban virágzik, és rengeteg van belőle itt az erdőben?

- a) Hóvirág b) Ciklámen c) Gyöngyvirág

2. Milyen színűek a lucfenyő friss tobozkái, amikor még puhák?

- a) piros b) zöld c) kék

3. Melyik fának vannak fehér pamacszerű virágai, ami májusi hóként szálldogál?

- a) bükk b) nyárfa c) akác

4. Szerintetek miért nyíltak idén később a virágok és rügyeztek ki a fák, mint az elmúlt években?

- a) sok volt a napsütés b) kevés volt a csapadék c) sokat fújt a szél

5. Hogy nevezzük összefoglalóan azokat a lágyszárú növényeket, amik minden évben újra hajtanak?

- a) gumósok b) évelők c) cserjék

6. Melyik fafajnak van “bajsa” (íves vonal) a törzsén?

- a) bükk b) tölgy c) lucfenyő

7. A Soproni-hegységnek melyik az a jellegzetes növénye, amelyik bogyós gyümölcsöt terem és most is számtalan számban találkozunk vele az ösvény mentén?

- a) fekete ribizli b) vadalma c) vörös áfonya

8. Főként milyen gázt termelnek a növények?

- a) oxigént b) szén-dioxidot c) metánt

9. Mi jellemző a fenyves erdőkre?

- a) meleg, párás klíma b) hűvös, csapadékos klíma c) szélsőséges hőmérsékletek

10. Melyik az a fafaj, amelyik hazánkban csak a Soproni és Kőszegi-hegységben honos és ősszel érő termését szívesen fogyasztjuk desszertként?

- a) vadcseresznye b) egres c) szelídgesztenye

Rejtvény3: a feladat címének (típusa) az első két betűje lesz a megfejtés utolsó része, így megkapjuk az úti célt, ahol a kalandtúránk befejeződik.

5. Állomás

Az utolsó megállónk a **Dalos-kőnél** lesz, az y elágazásban balra kell tovább mennetek és meg is találjátok az út mellett. Itt egy kis kutatásra invitállak titeket, ahol különböző növényeket kell **keresnetek** meghatározás szerint. De vigyázzatok, **ne szakítsátok le** őket, az ő életük is fontos! Válasszatok egy bírót, számoljátok össze a találatokat. Aki a legtöbbet találja az nyer!

1. Keressetek színes virágokat (lila, rózsaszín, sárga)!
2. Keressetek olyan növényt, ami fényes, vagy puha!
3. Keressetek olyan növényt, aminek ovális, kerekded alakú levele van!

Cél: a rejtvény megoldásában

Köszönöm, hogy velem tartottatok az erdei kaland során, remélem jól éreztétek magatokat és sokat új ismerettel gazdagodtatok! Ezzel a versikével búcsúzom tőletek:

“A titokzatos ösvény végére értél,
köszönöm, hogy végig kísértél!
Jutalmul az erdő neked tündököl,
örül ha vissza-visszatérsz hozzá,
s reméli ezentúl mindig vigyázol rá!”

Megoldások

2. Állomás:
1. Szajkó – c) – jobb felső kép
 2. Erdei fülesbagoly – a)- bal alsó kép
 3. Nagy fakopáncs – d) bal feső kép
 4. Csuszka – b)- jobb alsó kép
4. Állomás: 1. c) 2. a) 3. b) 4. b) 5. b) 6. a) 7. c) 8. a) 9. b) 10. c)

Rejtvény megfejtése: Kilátó - a cél a Károly-kilátó